

ČESKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavního soudu

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Jiřího Zemánka (soudce zpravodaje) a soudců Jana Filipa a Vojtěcha Šimíčka, o ústavní stížnosti stěžovatele **S. H. N.**, zastoupeného Mgr. Richardem Němcem, advokátem se sídlem Londýnská 52, Praha 2, proti usnesení Krajského soudu v Plzni č. j. 6 To 138/2022-78 ze dne 22. července 2022, za účasti **Krajského soudu v Plzni**, jako účastníka řízení, takto:

I. Usnesením Krajského soudu v Plzni ze dne 22. července 2022 č. j. 6 To 138/2022-78 bylo porušeno základní právo stěžovatele na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod ve spojení s čl. 8 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

II. Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 22. července 2022 č. j. 6 To 138/2022-78 se ruší.

III. Ve zbytku se ústavní stížnost odmítá.

Odůvodnění:

I.**Skutkové okolnosti případu a obsah napadeného rozhodnutí**

1. Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“) a § 72 a násl. zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), se stěžovatel domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí s tvrzením, že jím byla porušena jeho ústavně zaručená práva zakotvená v čl. 8 a čl. 36 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“).

2. Jak vyplývá z ústavní stížnosti, příložených dokumentů a spisu, usnesením policejního orgánu Policie České republiky, Národní protidrogové centrály, expozitury Plzeň ze dne 25. června 2022, č. j. NPC-1290-396/TČ-2020-2200E2, bylo podle § 160 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen "tr. řád") zahájeno trestní stíhání stěžovatele a dalších obviněných pro obvinění ze spáchání zvláště závažného zločinu nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. c), odst. 4 písm. c) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "tr. zákoník").

3. V souvislosti se zahájením trestního stíhání stěžovatele podala státní zástupkyně dozorového Krajského státního zastupitelství v Plzni (dále jen „státní zástupkyně“) dne 25. 5. 2022 návrh na vzetí stěžovatele do vazby pro naplnění důvodů § 67 písm. a) a písm. c) tr. řádu k Okresnímu soudu v Chebu (dále jen „okresní soud“).

4. Okresní soud výrokem II. usnesení č. j. 2 Nt 6004/2022-53 ze dne 26. 6. 2022 rozhodl tak, že se podle § 77 odst. 2 tr. řádu stěžovatel propouští ze zadržení na svobodu při shledání vazebního důvodu podle § 67 písm. c) tr. řádu, za současného nahrazení vazby slibem obviněného ve smyslu § 73 odst. 1 písm. b) tr. řádu. V odůvodnění okresní soud uvedl, že z obsahu spisu a ostatně ani z návrhu státní zástupkyně neplyne žádná specifická okolnost, která by v očích soudce měla či mohla vzbudit důvodnou obavu z toho, že obviněný v případě propuštění ze zadržení na svobodu uteče, popř. se bude skrývat (bod 12). Okresní soud dále shledal (v bodě 13), že důvody pro uložení předstižné vazby dle § 67 písm. c) tr. řádu jsou v případě stěžovatele a dalších obviněných naplněny, a to z důvodu systematickosti jejich chování při předávání si různých předmětů v krátké době před zájmovou cestou R. F. na území Spolkové republiky Německo. Okresní soud současně konstatoval, že tyto důvody nasvědčují důvodnému podezření z nezákonného nakládání s omamnými a psychotropními látkami u druhého obviněného, T. H. Na základě chování obviněných i zadokumentované aktivity obviněného R. F. dospěl k závěru, že obava možného opakování trestné činnosti, pro kterou jsou obvinění stíháni v této věci, je důvodná. Okresní soud současně konstatoval, že vazbu lze v případě stěžovatele nahradit slibem obviněného ve smyslu § 73 odst. 1 písm. b) tr. řádu. Dodal, že na stěžovateli bude, zda jím složený slib bude respektovat a předejde tak destrukci svého rodinného zázemí, jakož i podnikatelských aktivit. Ani povaha věci dle názoru soudu sama o sobě nebrání tomu, aby k nahrazení předstižné vazby došlo u obviněných za pomoci výše uvedených vazbu nahrazujících institutů. Uvedl, že stěžovateli i druhému obviněnému je známo, jakým způsobem mohou být dotčeni operativně-pátracími prostředky, kterými může při splnění zákonných podmínek disponovat policejní orgán, a že má tedy za to, že výše učiněná opatření jsou dostatečná k vyvážení obav z možného opakování druhově shodné trestné činnosti ze strany obviněných.

5. Proti usnesení okresního soudu podala státní zástupkyně dne 13. 7. 2022 stížnost. Stížnost byla doručena stěžovateli obhájci stejného dne (doručenka založena ve spise na č. l. 69).

6. Krajský soud v Plzni (dále jen „krajský soud“) napadeným usnesením ze dne 22. 7. 2022 usnesení okresního soudu zrušil, přičemž ve výroku II. nově rozhodl tak, že se stěžovatel bere do vazby z důvodu § 67 písm. c) tr. řádu, když se podle § 73 odst. 1 písm. b) trestního řádu písemný slib obviněného nepřijímá.

7. Krajský soud v napadeném usnesení uvedl, že se ztotožňuje s okresním soudem v tom, že u obviněných je dán důvod vazby předstížené, a odkázal na bod 13 odůvodnění okresního soudu, zároveň se ale neztotožnil s jeho závěrem o možnosti použití institutů nahrazujících vazbu. Důvodům k tomuto závěru se věnoval v bodě 14 napadeného usnesení, ve kterém uvedl, že je třeba vzít v úvahu i intenzitu vazebního důvodu, tedy v daném případě obavy, že budou obvinění opakovat páchaní stíhané trestné činnosti, a dodal, že jeho obava v případě obviněných je poměrně silná. Odkázal na výši trestu odnětí svobody, kterým jsou obvinění ohroženi, a konspirativní a systematický způsob předmětného jednání. Dodal, že je velmi pravděpodobné, že se obvinění snažili trestnou činnost utajit za pomoci několika technických zařízení. Dále dospěl k závěru, že okresní soud „nevěnoval velkou pozornost osobám obou obviněných“. K tomu uvedl, že stěžovatel i druhý obviněný (T. H.) měli v trestněprávní rovině s neoprávněnou dispozicí s drogami zkušenost, byť na ně nelze pohlížet jako na osoby trestané pro drogovou trestnou činnost, a uvedl podrobnosti o druhém obviněném (T. H.) a jeho předchozí trestné činnosti. K osobě stěžovatele krajský soud konstatoval, že v jeho rejstříku trestu je jeden záznam, jde o odsouzení Okresního soudu v Chebu ve věci sp. zn. 7 T 106/2010 pro přečin přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu podle § 284 odst. 1 trestního zákoníku, a že se skutkově jednalo o to, že v březnu 2010 přechovával v jím provozovaném baru rostlinu konopí obsahující delta-9-tetrahydrokanabinol. Závěrem dodal, že podmíněný trest odnětí svobody mu byl prominut amnestií z roku 2013, proto je třeba na něj hledět, jako na netrestaného, a zároveň uvedl konstatování, že *„nicméně platí to, co bylo ve vztahu k vazebnímu řízení uvedeno výše ve vztahu k obviněnému T. H.“*.

8. Krajský soud (v bodě 15) dále uvedl, že dospěl k závěru, že soud I. stupně nesprávně vyhodnotil, zda opatřeními, kterými nahradil u obou obviněných vazbu, lze eliminovat obavu předpokládanou v § 67 písm. c) tr. řádu. Uvedl, že kromě charakteru a povahy stíhané trestné činnosti je třeba přihlídnout i k trestní minulosti obou obviněných, kteří nejsou zcela bezúhonní, mají v trestněprávní rovině zkušenosti s drogami, což zesiluje intenzitu vazebního důvodu podle § 67 písm. c) tr. řádu a výrazně to snižuje možnost nahradit vazbu dalšími instituty. Takto rozhodl krajský soud v neveřejném zasedání, konaném dne 22. 7. 2022.

9. Stěžovatel k ústavní stížnosti přiložil usnesení státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Plzni, ze dne 15. 9. 2022, č. j. 2 KZV 43/2022-252, kterým bylo rozhodnuto o propuštění stěžovatele z vazby, a to z důvodu významné změny důkazní situace ohledně činnosti stěžovatele, vyplývající zejména z protokolů o výpovědích osob vyslýchaných německým policejním orgánem a ze znaleckých posudků Kriministického ústavu Praha.

II.

Argumentace stěžovatele

10. Stěžovatel v ústavní stížnosti předkládá dva okruhy námitek. V prvním z nich stěžovatel uvádí, že odůvodnění napadeného usnesení nelze považovat dle jeho názoru za řádné a dostatečné. Závěry krajského soudu o tom, proč vazební důvod vazby předstížné podle § 67 písm. c) tr. řádu nelze nahradit písemným slibem, považuje stěžovatel za nepřezkoumatelné.

11. Druhý okruh námitek se týká postupu krajského soudu, který, jako soud stížnostní, byl dle stěžovatelova názoru povinen v jeho věci nařídit vazební zasedání, a to s odkazem na § 73d odst. 2 tr. řádu. Dovojuje, že žádná z výjimek uvedených v § 73d odst. 3 tr. řádu se v posuzovaném případě nemohla uplatnit, neboť to byl krajský soud, kdo ve věci rozhodoval ve smyslu § 73b odst. 2 tr. řádu. Uvádí, že dle jeho názoru nebyl žádný důvod rozhodovat v této věci s takovou rychlostí, a že si i stížnostní soud musel být vědom toho, že je právě období dovolených, což byl případ obhájce stěžovatele, který byl v době od 17. do 24. 7. na zahraniční dovolené bez možnosti se ke stížnosti státní zástupkyně vyjádřit, případně požádat o její projednání ve vazebním zasedání. V případě pozdějšího rozhodování stížnostního soudu nehrozila dle stěžovatelova názoru žádná újma na jeho právech. Stěžovatel namítá, že postupem krajského soudu byl stěžovatel zkrácen zejména na svých právech se osobně účastnit projednání jeho věci před soudem, vyjádřit se a obhajovat se, a dovojuje, že v důsledku došlo i k zásahu do jeho práva na osobní svobodu.

III.

Vyjádření účastníka řízení

12. Krajský soud ve vyjádření k ústavní stížnosti odkázal na skutečnost, že stížnost státní zástupkyně byla doručena obviněnému (stěžovateli), potažmo jeho obhájci, a zdůraznil, že stěžovatel o konání vazebního zasedání obviněný nepožádal. Předseda senátu krajského soudu nepovažoval ve smyslu § 73d odst. 3 věta první tr. řádu osobní slyšení obviněného v řízení o stížnosti za potřebné právě proto, že obviněný byl ani ne jeden měsíc před rozhodováním stížnostního soudu podrobně slyšen před soudem okresním. Dodal, že výsledné rozhodnutí (opačné než soudu prvního stupně) nemohlo být předjímano a bylo vyústěním konaného neveřejného zasedání a porady senátu. Krajský soud uzavřel, že má za to, že napadeným usnesením nebyla dotčena namítaná práva stěžovatele.

13. Ústavní soud následně zaslal obdržené vyjádření stěžovateli k případné replice, ten však tohoto svého práva nevyužil.

14. Krajské státní zastupitelství v Plzni se k ústavní stížnosti nevyjádřilo, čímž v souladu s poskytnutým poučením obsaženým ve výzvě Ústavního soudu nastoupila domněnka, že se vzdalo postavení vedlejšího účastníka.

III.

Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

15. Ústavní soud konstatuje, že je příslušný k projednání návrhu. Ústavní stížnost je přípustná (stěžovatel vyčerpal všechny zákonné procesní prostředky k ochraně práva ve smyslu § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu), byla podána včas a osobou k tomu oprávněnou a splňuje i všechny zákonem stanovené náležitosti, včetně povinného zastoupení advokátem (§ 29 až 31 zákona o Ústavním soudu).

V.

Vlastní posouzení

16. Poté, co se Ústavní soud seznámil s argumentací stěžovatele, vyjádřením účastníka řízení a obsahem příslušného trestního spisu, dospěl k závěru, že ústavní stížnost je v části, ve které směřuje proti usnesení krajského soudu, důvodná.

17. V řízení o ústavních stížnostech [čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy a § 72 a násl. zákona o Ústavním soudu] se Ústavní soud jako soudní orgán ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy) omezuje na posouzení, zda rozhodnutími orgánů veřejné moci nebo postupem předcházejícím jejich vydání nebyla porušena ústavně zaručená základní práva a svobody.

18. Obsahem institutu vazby je vymezení ústavně akceptovatelných důvodů zbavení osobní svobody obviněného, respektive obžalovaného podle čl. 8 odst. 1 a 2 Listiny s cílem znemožnit zmaření nebo ztížení dosažení účelu trestního řízení [náleze ze dne 12. 10. 1994 sp. zn. Pl. ÚS 4/94 (N 46/2 SbNU 57; 214/1994 Sb.)]. Vždy musí jít o opatření nezbytné k tomu, aby mohly orgány činné v trestním řízení uskutečnit a ukončit toto řízení, a to při respektování principu presumpce nevinny [náleze ze dne 6. 3. 1997 sp. zn. III. ÚS 271/96 (N 24/7 SbNU 153)].

19. Možnost takového zbavení osobní svobody výslovně připouští čl. 8 odst. 5 Listiny, podle něhož nesmí být nikdo vzat do vazby, leč z důvodů a na dobu stanovenou zákonem a na základě rozhodnutí soudu. Dále je třeba upozornit na čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy, který za předpokladu, že se tak stane v souladu s řízením stanoveným zákonem, připouští zbavení svobody osoby v případě zákonného zatčení nebo za účelem předvedení před příslušný soudní orgán pro důvodné podezření ze spáchání trestného činu nebo jsou-li oprávněné důvody k domněnce, že je nutné zabránit jí ve spáchání trestného činu nebo v útěku po jeho spáchání.

20. Rozumí se bez dalšího, že na rozhodnutí o vazbě se vztahují obecné požadavky na soudní rozhodnutí, zejména požadavky náležitého odůvodnění a zákazu libovůle, které lze dovodit z práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny a principu demokratického právního státu podle čl. 1 odst. 1 Ústavy. Takovéto rozhodnutí musí být přezkoumatelné. Jeho odůvodnění musí mít náležitosti podle § 134 odst. 2 tr. řádu. Musí z něj vyplývat vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry soudu na straně druhé, a to při respektování skutečnosti, že rozhodování o vazbě je vedeno vždy v rovině pouhé pravděpodobnosti, a nikoli jistoty ohledně důsledků, které mohou nastat [například náleze sp. zn. III. ÚS 271/96 (viz výše), náleze ze dne 3. 2. 2000 sp. zn. III. ÚS 103/99 (N 17/17 SbNU 121) nebo náleze ze dne 19. 12. 2001 sp. zn. II. ÚS 413/01 (N 201/24 SbNU 513)].

21. Aby soud dostal ústavněprávnímu požadavku zdrženlivosti ve vazebních věcech a imperativu maximální šetrnosti k právům obviněného, musí soud výslovně, přehledně

a logicky vysvětlit, ze kterých konkrétních skutečností vyplývá obava, že se obviněný bude chovat způsobem uvedeným v § 67 písm. a) až c) tr. řádu, a to za podmínek stanovených v dovětku tohoto ustanovení (nález sp. zn. III. ÚS 612/06 ze dne 30. 11. 2006 (N 215/43 SbNU 393)). Ustanovení § 73c tr. řádu uvádí, že v odůvodnění rozhodnutí o vzetí obviněného do vazby musí být, kromě obecných náležitostí (§ 134), výslovně uvedeny a) skutečnosti, které odůvodňují podezření ze spáchání trestného činu, pro který je obviněný stíhán, b) konkrétní skutečnosti, ze kterých jsou dovozovány důvody vazby a c) důvody, pro které nebylo možné dosáhnout účelu vazby jiným opatřením. Soud rozhodující o vazbě tak musí odůvodnit, proč je v daném případě vazba opatřením nezbytným pro dosažení účelu trestního řízení, a že ani při vynaložení veškerého úsilí a prostředků ze strany orgánů činných v trestním řízení nelze tohoto účelu dosáhnout jinak [srov. nález sp. zn. I. ÚS 161/04 ze dne 25. 5. 2004 (N 74/33 SbNU 229)].

22. Jak již Ústavní soud konstatoval v nálezu sp. zn. III. ÚS 612/06 ze dne 30. 11. 2006 (N 215/43 SbNU 393) v případě vazby předstižné podle § 67 písm. c) tr. řádu, účelem vazby je zajistit osobu obviněného, u něhož je za podmínek dovětku citovaného ustanovení dána důvodná obava, vyplývající z konkrétních skutečností, že obviněný bude opakovat trestnou činnost, pro niž je stíhán, dokoná trestný čin, o který se pokusil, nebo vykoná trestný čin, který připravoval nebo kterým hrozil. Tento vazební důvod se do určité míry odlišuje od zbylých dvou a je založen na předpokladu, že účelem trestního řízení je i předcházení trestné činnosti. Mezi konkrétní skutečnosti, o něž se v citovaném ustanovení uvedená obava může opírat, patří např. určitá dlouhodobá tendence obviněného k páčání trestné činnosti toho druhu, pro kterou je v projednávaném případě stíhán. Vedle snadno zjistitelných skutečností (např. obviněný byl již opakovaně během delšího časového úseku za uvedenou trestnou činnost postihován, nacházel-li se např. v době, kdy měl trestnou činnost páchat, ve zkušební době podmíněného propuštění, a že tedy způsob života nemění ani pod hrozbou trestu apod., srov. rozhodnutí ve věci sp. zn. III. ÚS 605/04 ze dne 18. 11. 2004), musí soud vyhodnotit též současnou aktuální situaci obviněného. Existence tohoto vazebního důvodu bude závislá na osobním postoji obviněného, jeho sklonech, návycích, na jeho aktuálním zdravotním stavu, rodinném zázemí a na prostředí, v němž se obviněný pohybuje. Přiměřené zhodnocení těchto aspektů musí být z odůvodnění rozhodnutí seznatelné.

23. K tomu je nutné dodat, že usnesení o vzetí do vazby se dle Ústavního soudu svým významem a důsledky v podobě zásahu do osobní svobody stěžovatele blíží rozsudku [podrobněji viz nález sp. zn. IV. ÚS 905/20 ze dne 12. 5. 2020 (N 98/100 SbNU 144)], přičemž Ústavní soud opětovně připomíná, že zákonné důvody, pro něž může být obviněný omezen na osobní svobodě, je nutné vykládat restriktivně (viz např. nález ve věci sp. zn. 612/06 ze dne 30. 11. 2006 či nález sp. zn. II. ÚS 317/04 ze dne 31. 8. 2004).

24. Ústavní soud zastává názor, že napadené usnesení krajského soudu nedostojí výše uvedeným požadavkům. Po přezkoumání napadeného usnesení Ústavní soud konstatuje, že z něj není zřejmé, jaké konkrétní okolnosti odůvodňují předstižnou vazbu stěžovatele, respektive jaké skutečnosti odůvodňují nenahrazení vazby jiným institutem nahrazujícím vazbu.

25. Krajský soud odkázal v odůvodnění napadeného usnesení v bodě 14 svůj závěr o nemožnosti nahrazení vazby jiným opatřením v případě stěžovatele na následující skutečnosti: 1) hrozící vysoký nepodmíněný trest odnětí svobody, kterým jsou obvinění ohroženi, a 2) obecný odkaz na konspirativní a systematický způsob stíhaného jednání. Dále konstatoval, že dle jeho názoru okresní soud nevěnoval velkou pozornost osobám obviněným,

příčemž k osobě stěžovatele uvedl 3), že v jeho rejstříku trestu je jeden záznam, ze kterého plyne zkušenost s drogami, a 4) dodal, že dále platí to, co uvedl v případě druhého spoluobviněného. Následuje závěr (v bodě 15) o tom, že dle krajského soudu okresní soud nesprávně vyhodnotil, zda opatřeními, kterými nahradil u obou obviněných vazbu, lze eliminovat obavu předpokládanou v § 67 písm. c) tr. řádu. Závěrem konstatoval (v bodě 15), že dle jeho názoru *„kromě charakteru a povahy stíhané trestné činnosti je třeba přihlédnout i k trestní minulosti obou obviněných, kteří nejsou zcela bezúhonní, mají v trestněprávní rovině zkušenosti s drogami, což zesiluje intenzitu vazebního důvodu podle § 67 písm. c) trestního řádu a výrazně to snižuje možnost nahradit vazbu dalšími instituty.“*

26. Z odůvodnění však neplyne, jaké konkrétní skutečnosti dle krajského soudu nasvědčují tomu, že stěžovatel bude v případě, že bude ponechán na svobodě, pokračovat v páčání trestné činnosti. Uvedené argumenty fakticky opakují důvody pro existenci vazebního důvodu, které vyhodnotil okresní soud, a na které krajský soud odkázal. Ani u nich však není dle Ústavního soudu přesvědčivě uvedeno, z jakých konkrétních skutečností (např. konkrétního stěžovatelova jednání či životních poměrů) plyne závěr krajského soudu o naplnění důvodů pro uložení předstízně vazby dle § 67 písm. c) tr. řádu.

27. Konstatování krajského soudu, který uvedl, že dle jeho názoru okresní soud *„nevěnoval velkou pozornost osobám obou obviněných“*, je navíc v rozporu s tím, že krajský soud sám stěžovatele osobně neshlédl, či si alespoň nevyžádal jeho stanovisko ke stížnosti státní zástupkyně. Odůvodnění napadeného usnesení krajského soudu dle Ústavního soudu postrádá posouzení osobnosti stěžovatele – osobního postoje stěžovatele, či jakékoliv závěry o jeho způsobu života, sklonech, návycích, rodinném zázemí a prostředí, v němž se stěžovatel pohybuje. Jméno stěžovatele je ve vlastním odůvodnění napadeného usnesení zmíněno toliko jednou, když krajský soud k osobě stěžovatele odkázal na jeho (jediný a relativně dávný) záznam z rejstříku trestů. Dle názoru zdejšího soudu je to však okresní soud, kdo věnoval patřičnou pozornost osobnosti stěžovatele a hodnocení rizik v případě použití institutů nahrazujících vazbu, když vedl několikahodinové vazební zasedání (dle č. l. 42-49 od 13.45h do 17.25h dne 26. 6. 2022), ve kterém podrobně zjišťoval životní poměry obviněných, přičemž ze skutečností, které vyplynuly, následně vychází v odůvodnění svého rozhodnutí.

28. Krajský soud tak k osobě stěžovatele toliko odkázal na jeho předchozí trestní odsouzení (pro přečin přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu podle § 284 odst. 1 tr. zákoníku, kdy se skutkově jednalo o to, že v březnu 2010 přechovával v jím provozovaném baru rostlinu konopí obsahující delta-9-tetrahydrokanabinol, kdy byl stěžovateli podmíněný trest odnětí svobody prominut amnestií z roku 2013), a závěr, že pro stěžovatele *„nicméně platí to, co bylo ve vztahu k vazebnímu řízení uvedeno výše ve vztahu k obviněnému T. H.“*. Takový důvod však samostatně neobstojí, neboť, jak uvádí komentářová literatura, při rozhodování o předstízně vazbě nelze vycházet ze samotné skutečnosti, že obviněný byl v minulosti za určité (byť podobné) jednání odsouzen (Vyhnánek, L. In: Kühn, Z., Kratochvíl, J., Kmec, J. Kosař, D. a kolektiv: Listina základních práv a svobod. Velký komentář. Praha: Leges, 2022, str. 504). Krajský soud se při rozhodování o trvání důvodů předstízně vazby nezabýval osobností stěžovatele, ale ani otázkou, do jaké míry trvá důvodná obava z opakování trestné činnosti stěžovatelem za situace, kdy již činnost organizované skupiny byla odhalena a její členové jsou trestně stíháni. Z tvrzení obžaloby, že se stěžovatel měl čtyři měsíce podílet v rámci činnosti zločinného spolčení na distribuci drog, sama o sobě neplyne důvodná obava, že stěžovatel bude obdobnou trestnou činností páchat nanovo, pokud nebude držen ve vazbě. V odůvodnění není nijak popsána dlouhodobá tendence stěžovatele k páčání trestné činnosti toho druhu, pro kterou je v projednávaném případě stíhán. Skutečnosti tohoto

typu jsou v usnesení okresního soudu a krajského soudu uvedeny u druhého spoluobviněného, T. H. (který má 5 záznamů v opisu rejstříku trestů, jeden v mezinárodní části z roku 2018, a který byl předmětem operativní činnosti policejního orgánu v letech 2020 a 2021 – viz č. I. 25 spisu), avšak z ničeho neplyne, že by uvedené dispozice bylo možné bez dalšího přisoudit i osobě stěžovatele. Takový obecný závěr však krajský soud k osobě stěžovatele vztáhl, když uvedl, že v jeho případě platí to, co bylo uvedeno ve vztahu k obviněnému T. H.. Tento závěr se však dle Ústavního soudu neopírá o žádné konkrétní skutečnosti.

29. Ústavní soud dále konstatuje, že v případě stěžovatele byla nutnost náležitého odůvodnění posílena existencí opatření nahrazujícího vazbu (na č. I. 41 spisu), a skutečností, že stěžovatel byl v důsledku usnesení okresního soudu ponechán za užití institutu nahrazujícího vazbu několik týdnů po zahájení trestního stíhání na svobodu, přičemž krajský soud neuvedl nic, co by nasvědčovalo tomu, že by orgány činné v trestním řízení zjistily nové poznatky, které by nutností uložit vazbu nasvědčovaly. Nejasnost o důvodech rozhodnutí stížnostního soudu umocňuje i závěr jeho vyjádření k ústavní stížnosti, ve kterém uvádí, že „*výsledné rozhodnutí (opačně než soudu prvního stupně) nemohlo být předjímáno a bylo vyústěním konaného neveřejného zasedání a porady senátu*“.

30. Neodůvodnil-li krajský soud své rozhodnutí o nemožnosti užití institutu nahrazujícího vazbu konkrétními skutečnostmi, vysvětlujícími, proč je v daném případě vazba opatřením nezbytným pro dosažení účelu trestního řízení, a že proč v trestním řízení nelze tohoto účelu dosáhnout jinak, Ústavní soud konstatuje, že pro nedostatek náležitého odůvodnění nemůže napadené usnesení krajského soudu jako rozhodnutí o omezení osobní svobody stěžovatele obstát, neboť krajský soud zjevně postupoval v rozporu s § 73c tr. řádu.

31. Tím, že krajský soud své rozhodnutí o vzetí stěžovatele do vazby řádně neodůvodnil, a postupoval způsobem rozporným s § 73c tr. řádu, tak, že napadené usnesení není s to být zákonným podkladem pro uložení vazby dle § 67 písm. c) tr. řádu, porušil stěžovatelovo právo na soudní ochranu zakotvené v čl. 36 odst. 1 Listiny. V důsledku vydání napadeného rozhodnutí bylo porušeno i právo stěžovatele na osobní svobodu chráněné čl. 8 odst. 2 Listiny, podle kterého nikdo nesmí být zbaven osobní svobody jinak než způsobem, který stanoví zákon.

32. K namítanému porušení stěžovatelových práv v důsledku vedení neveřejného zasedání, ve kterém krajský soud rozhodoval o stížnosti státní zástupkyně, a ve kterém vydal rozhodnutí o vzetí stěžovatele do vazby dle § 67 písm. c) tr. řádu a nepřijetí písemného slibu obviněného § 73 odst. 1 písm. b) tr. řádu, Ústavní soud konstatuje, že si ze zapůjčeného spisu ověřil, že opis stížnosti státní zástupkyně byl stěžovatelovu obhájci doručen do datové schránky dne 13. 7. 2022, v čase 14.43h. Stěžovatel tak měl dostatečný časový prostor (více než týden) zaslat soudu své vyjádření ke stížnosti, pokud by měl v úmyslu rozšířit svou argumentaci nad rámec toho, co zaznělo ve vazebním zasedání provedeném soudem prvního stupně. Mohl rovněž podat žádost o konání vazebního zasedání. Tento procesní prostor však stěžovatel nevyužil. Ústavní soud proto konstatuje, že v dané situaci nebylo z hlediska respektování základních práv stěžovatele nezbytné nařizovat veřejné zasedání (srov. usnesení sp. zn. I. ÚS 2405/19 ze dne 12. 11. 2019).

33. Z výše uvedených důvodů dospěl Ústavní soud k závěru, že napadeným usnesením krajského soudu bylo porušeno právo stěžovatele na spravedlivý proces dle čl. 36 odst. 1 Listiny a právo stěžovatele na osobní svobodu zaručené čl. 8 odst. 2 Listiny. Proto Ústavní soud ústavní stížnosti v této části vyhověl podle § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním

soudu a podle § 82 odst. 3 písm. a) tohoto zákona napadené rozhodnutí zrušil. V části směřující proti postupu krajského soudu, který rozhodoval ve stěžovatelově věci v neveřejném zasedání, Ústavní soud ústavní stížnost odmítl podle § 43 odst. 2 písm. a) jako zjevně neopodstatněnou.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 14. února 2023

Jiří Zemánek
předseda senátu